IPv6-foredrag

Grunnleggende og viderekomne

Trond Endrestøl

Fagskolen Innlandet

7. november 2013

Foredragets filer I

- Filene til foredraget er tilgjengelig gjennom:
 - Subversion: svn co svn://svn.ximalas.info/ipv6-foredrag-grunnleggende
 - Web: svnweb.ximalas.info/ipv6-foredrag-grunnleggende/
- ipv6-foredrag-grunnleggende.foredrag.pdf vises på lerretet
- ipv6-foredrag-grunnleggende.handout.pdf er mye bedre for publikum å se på
- ipv6-foredrag-grunnleggende.handout.2on1.pdf er velegnet til utskrift
- *.169.pdf-filene er i 16:9-format
- *.1610.pdf-filene er i 16:10-format

Foredragets filer II

- Foredraget er mekket ved hjelp av GNU Emacs, AUCT_EX, MiKT_EX, dokumentklassa beamer, Subversion, TortoiseSVN og Adobe Reader
- Hovedfila bærer denne identifikasjonen:
 \$Ximalas: trunk/ipv6-foredrag-grunnleggende.tex 50
 2013-11-07 21:02:517 trond \$

Del 1: Kort om IPv6

- 1 Hva er IPv6?
- 2 Hvorfor trenger vi IPv6?
- 3 Andre nyttige ting ved IPv6
- 4 IPv6 ved Fagskolen Innlandet

Del 2: IPv6-header

Del 3: IPv6 over Ethernet

Del 4: Grunnleggende om adresser

- Grunnleggende om adresser
- 8 Adressedemo
- MAC-48-adresser
- 10 Modda IEEE EUI-64-format
- Manuell grensesnittidentifikator
- 12 Tilfeldig grensesnittidentifikator
- Duplicate Address Detection DAD
- Livsløpet til en adresse
- Spesialadresser

Del 5: Adressetyper

- 6 Adressetyper
- Link-local-adresser
- Site-local-adresser
- Offentlige unicast-adresser
- Unike, lokale, aggregerbare adresser
- 21 Anycast-adresser
- 22 Multicast-adresser

Oversikt av hele foredraget Del 6: DNS

23 AAAA og PTR

24 A6

Oversikt av hele foredraget Del 7: ICMPv6

- 25 ICMPv6
- 26 Multicast Listener Discovery
- Meighbor Discovery
- 28 Router Renumbering
- Inverse Neighbor Discovery
- 30 Version 2 Multicast Listener Report
- Mobile IPv6
- SEcure Neighbor Discovery (SEND)
- 33 Multicast Router Discovery
- 34 FMIPv6
- 35 RPL Control Message
- 36 ILNPv6 Locator Update Message
 - Duplicate Address

7. november 2013

Del 8: Neighbor Discovery

- 33 Router Solicitation
- 39 Router Advertisement
- 40 Neighbor Solicitation
- 41 Neighbor Solicitation
- 42 Redirect

Oversikt av hele foredraget Del 9: DHCPv6

43 DHCPv6

Meldinger

45 DHCP Unique Identifier

7. november 2013

Del 10: Avansert multicast

- 46 Multicastflaggene
- 47 Når T er satt til 1
- 48 Når PT er satt til 11

Når RPT er satt til 111

7. november 2013

Del 11: OS-konfig og tunneloppsett

60 OS-konfig

Tunneloppsett

Del 12: Noen RFC-er om IPv6

52 Noen RFC-er om IPv6

Del I

Kort om IPv6

Oversikt over del 1: Kort om IPv6

Hva er IPv6?

2 Hvorfor trenger vi IPv6?

- Andre nyttige ting ved IPv6
- 4 IPv6 ved Fagskolen Innlandet

7. november 2013

- En lag-3-protokoll ment å erstatte IPv4
- Har eksistert siden desember 1995, spesifisert i RFC 1883
- Enkel grunnheader med fast lengde
- Flere utvidelsesheadere, riktig rekkefølge er viktig
- 128-bit adresser
- Ny versjon av ICMP: ICMPv6
- ARP og RARP for IPv6 er en del av ICMPv6
 - Ikke nødvendig med ekstra lim for adressene i lagene 2 og 3
- Ny versjon av DHCP: DHCPv6
- Automatisk adressekonfigurasjon uten bruk av DHCPv6

Hva er IPv6?

- Totalt antall IPv6-adresser:
- $2^{128} = 340.282.366.920.938.463.463.374.607.431.768.211.456$
- Bare 1/8 kan brukes til offentlige unicast-adresser:
- $2^{125} = 42.535.295.865.117.307.932.921.825.928.971.026.432$
- Fortsatt mange adresser enn det fullstendige IPv4-adresserommet:
- Bare 3.702.258.688 IPv4-adresser kan bli brukt som offentlige IPv4-unicast-adresser
- Se Tronds utregning fra 2012: http://ximalas.info/2012/07/20/how-many-ipv4-addresses-are-there/

Hvorfor trenger vi IPv6?

- Verden går tom for offentlige IPv4-adresser
- «IPokalypsen» er her!
- IANA gikk tom i februar 2011
 - APNIC gikk tom i april 2011
 - RIPE gikk tom i september 2012
- Dersom disse RIR-ene oppfører seg pent:
 - LACNIC kan holde på til juni 2014
 - ARIN kan holde på til desember 2014
 - AFRINIC kan holde på til oktober 2020
- NAT (RFC 2663), CGN (RFC 6264) og Shared Address Space (RFC 6598) er bare støttebandasje med kort utløpstid
 - Glem det
 - Ende-til-ende-konnektivitet oppnås best uten noen former for adresseoversettelse

Hvorfor trenger vi IPv6?

- Kortere rutingtabeller
- Uninett annonserer disse IPv4-subnettene med BGP:

• 78.91.0.0/16,	128.39.0.0/16,	129.177.0.0/16,
129.240.0.0/15,	129.242.0.0/16,	144.164.0.0/16,
151.157.0.0/16,	152.94.0.0/16,	156.116.0.0/16,
157.249.0.0/16,	158.36.0.0/14,	161.4.0.0/16,
193.156.0.0/15,	192.111.33.0/24,	192.133.32.0/24,
	192.146.238.0/23	

- Til gjengjeld trenger Uninett bare å annonsere dette IPv6-prefikset:
- 2001:700::/32

Andre nyttige ting ved IPv6

- IPsec ble spesifisert som en del av IPv6
 - Må konfigureres før den begynner å virke
 - Tilbyr:
 - Kryptert overføring (ESP), og
 - Bekreftelse av avsenders identitet og beskyttelse mot gjentakelse («replay») (AH)
 - Finnes også for IPv4
 - Ble omgjort fra krav til anbefaling av RFC 6434
- Fragmentering skal gjøres hos avsender, ikke underveis
- Avsender må sjekke veien og måle smaleste krøttersti
- Path Maximum Transmission Unit (Path MTU)
- Sjekksum er overlatt til høyere og lavere lag

Andre nyttige ting ved IPv6

- Hierarkisk adressestruktur
- Enklere planlegging av subnett sammenlignet med IPv4
 - De fleste IPv6-subnett bruker et 64-bit prefiks
 - Autokonfigurasjon krever et 64-bit prefiks
 - Fast prefikslengde på 64 bit er ikke et absolutt krav
 - DHCPv6 eller manuell konfigurasjon (kan) brukes når prefikslengda er ulik 64 bit

- 1994: Tildelt 128.39.174.0/24 av Uninett
- 1. juni 2005: Ny IT-ansvarlig, yours truly
- Høsten 2005: Fikk reservert IPv4-serien 128.39.172.0/23
- Påska 2006: Fikk reservert IPv6-serien 2001:700:1100::/48
- Før og etter pinsehelga 2006: Fiberlinjer fra serverrommet og til sentrale punkter i hver etasje i hovedbygningen
- Sommeren 2006: Nytt Cisco-gear som Catalyst 3560G og 2960
 - 128.39.46.8/30 ble satt opp som linknett mellom HiG/Uninett og FSI
 - 128.39.174.0/24 ble subnettet og satt opp som servernett og ansattnett, m.m.
 - 128.39.172.0/24 ble subnettet og satt opp som nett for datalab
 - 128.39.173.0/24 ble satt opp som klienter på trådløst studentnett

- 6. september 2006: IPv6-linknettet 2001:700:0:11D::/64 ble aktivert mellom HiG/Uninett og FSI
 - 2001:700:0:11D::1/64 brukes hos HiG
 - 2001:700:0:11D::2/64 brukes hos FSI
- Samme dag ble IPv6 innført for FSI-VLAN-ene 20, 30, 70 og 80.
 - FSI-VLAN 20: 2001:700:1100:1::/64
 - FSI-VLAN 30: 2001:700:1100:2::/64
 - FSI-VLAN 70: 2001:700:1100:3::/64
 - FSI-VLAN 80: 2001:700:1100:4::/64
- Sommeren 2007: Genererte og frivillig registrerte ULA-serien FD5C:14CF:C300::/48 for FSI-VLAN som tidligere bare brukte RFC-1918-adresser

- Høsten 2010: Enda en IPv4-serie ble innført: 128.39.194.0/24
 - 128.39.172.0/23 brukes til klienter på trådløst studentnett
 - 128.39.194.0/24 brukes til datalab etter samme mønster som for 128.39.172.0/24
- Oppland FK (OFK) har ingen planer om å innføre IPv6
- Hordaland FK har satt en IPv6-adresse på webserveren deres, 2a02:20a0:0:3::81:130
- I dag er de fleste brukere ved FSI kasta over til OFK-nettene
- Dette skjedde etter ombygginga i 2011–2012
- Andreklasse data er velsigna med å kunne velge mellom FSI- og OFK-nettene
- Andreklasse data velger som regel det førstnevnte, vanligvis FSI-VLAN 48, 128.39.194.192/27 og 2001:700:1100:8008::/64

- Alle FSI-VLAN har både IPv4- og IPv6-adresser
- FSI-VLAN med offentlige IPv4-adresser bruker offentlige IPv6-adresser fra 2001:700:1100::/48-serien
- FSI-VLAN med private IPv4-adresser (RFC 1918) bruker private IPv6-adresser fra FD5C:14CF:C300::/48-serien
- Private adresser brukes for alt utstyr som ikke har behov for internettforbindelse:
 - Switcher (med unntak av kjerneswitchen som er L3-router for nettverket ved FSI)
 - Basestasjoner og WLAN-kontroller
 - UPS-er
 - Skrivere
 - VPN-klienter

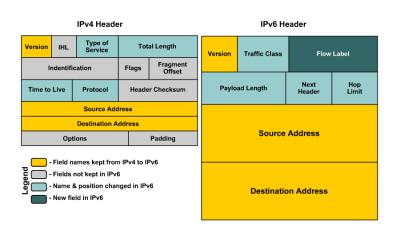

Del II

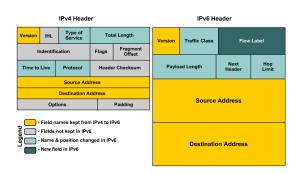
Oversikt over del 2: IPv6-header I

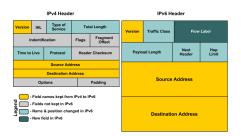
Hentet fra

http://www.tekkom.dk/mediawiki/images/5/5e/CCNP-108.png [AGSKOLEN]

- IPv6-headeren er dobbelt så stor som IPv4-headeren (20 oktetter)
- IPv6-headeren har færre felter enn IPv4-headeren
- De utelatte feltene er i stor grad flyttet over til egne utvidelsesheadere

- Versjonsfeltet (4 bit) settes til 0110
- Traffic Class (8 bit) er det samme som Type of Service i IPv4
- Flow Label (20 bit) er et nytt felt og foreløpig eksperimentell

- Payload Length (16 bit) er det samme som Total Length i IPv4
- Next Header (8 bit) er det samme som Protocol i IPv4
- Hop Limit (8 bit) er det samme som Time To Live i IPv4
- Avsender og mottaker er 128-bit IPv6-adresser

- Utvidelsesheaderne finnes i stort antall:
 - Hop-by-hop options
 - Destination options
 - Routing
 - Fragment
 - Authentication Header
 - Encapsulating Security Payload
 - Mobility
- Se RFC 2460, RFC 4302, RFC 4303 og RFC 6275

Del III

Oversikt over del 3: IPv6 over Ethernet I

- RFC 2464 definerer frameformatet for IPv6-datagrammer over Ethernet
- IPv6-datagrammer fraktes i standard Ethernetformat, RFC 894
- Først angis mottakerens MAC-48-adresse
- Deretter angis avsenders MAC-48-adresse
- Frametypen settes til 86DD (heksadesimalt)
- Deretter følger IPv6-header og resten av datagrammet
- Overføring av hode og hale er vanligvis en oppgave for lag 1
- Standard MTU for IPv6 over Ethernet er 1500 oktetter
- Minste tillatte MTU for IPv6 er 1280 oktetter
- Er største tilgjengelige MTU mindre enn 1280 oktetter, så må lagene under IPv6 sørge for fragmentering og sammensetting av IPv6-datagrammene (RFC 2460)

IPv6 over Ethernet

Programmet Wireshark fremstilte følgende lag-2-informasjon om en utsendt IPv6-pakke:

- Presentert som heksadesimale oktetter/byter:
- 00 17 E0 77 14 57 00 26 18 F2 72 40 86 DD
 - 00 17 E0 77 14 57 er MAC-48-adressa til mottakeren, routeren
 - 00 26 18 F2 72 40 er MAC-48-adressa til avsenderen, klienten
 - 86 DD angir at et IPv6-datagram følger i lag 3

Del IV

Grunnleggende om adresser

Oversikt over del 4: Grunnleggende om adresser I

- Grunnleggende om adresser
- 8 Adressedemo
- MAC-48-adresser
- Modda IEEE EUI-64-format
- Manuell grensesnittidentifikator
- Tilfeldig grensesnittidentifikator
- Duplicate Address Detection DAD
- 14 Livsløpet til en adresse
- Spesialadresser

- 128 bit
- Heksadesimal notasjon
- 16 og 16 bit grupperes og adskilles med kolon
- Ledende nuller kan sløyfes
- To eller flere sammenhengende 16-bitblokker med nuller kan slås sammen til :: (dobbelkolon), bare én gang pr. adresse
- Prefikslengde angis ved å sette på en skråstrek og oppgi riktig antall av signifikante bit fra venstre mot høyre i adressa

Adressedemo

Uninett:

2001:0700:0000:0000:0000:0000:0000:0000

• FSI:

2001:0700:1100:0000:0000:0000:0000:0000

IT-avdelingen@FSI:

2001:0700:1100:0003:0000:0000:0000:0000

Tronds D531:

2001:0700:1100:0003:0221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: Hierarkisk struktur

Uninett:

```
2001:0700:0000:0000:0000:0000:0000:0000
```

FSI:

```
2001:0700:1100:0000:0000:0000:0000:0000
```

IT-avdelingen@FSI:

```
2001:0700:1100:0003:0000:0000:0000:0000
```

Tronds D531:

```
2001:0700:1100:0003:0221:70FF:FE73:686E
```


Adressedemo: La oss forenkle adressene

Uninett:

2001:0700:0000:0000:0000:0000:0000:0000

• FSI:

2001:0700:1100:0000:0000:0000:0000:0000

IT-avdelingen@FSI:

2001:0700:1100:0003:0000:0000:0000:0000

Tronds D531:

2001:0700:1100:0003:0221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: Ledende nuller

Uninett:

2001:0700:0000:0000:0000:0000:0000:0000

FSI:

2001:0700:1100:0000:0000:0000:0000:0000

IT-avdelingen@FSI:

2001:0700:1100:0003:0000:0000:0000:0000

Tronds D531:

2001:0700:1100:0003:0221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: Fjernet ledende nuller

Uninett: 2001:700:0:0:0:0:0:0
FSI: 2001:700:1100:0:0:0:0
IT-avdelingen@FSI: 2001:700:1100:3:0:0:0
Tronds D531: 2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: La oss forenkle litt til

• Uninett:

2001:700:0:0:0:0:0:0

• FSI:

2001:700:1100:0:0:0:0:0

• IT-avdelingen@FSI:

2001:700:1100:3:0:0:0:0

Tronds D531:

2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: To eller flere sammenhengende 16-bitblokker med bare 0

Uninett: 2001:700:0:0:0:0:0:0
FSI: 2001:700:1100:0:0:0:0:0
IT-avdelingen@FSI: 2001:700:1100:3:0:0:0:0
Tronds D531: 2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: Erstattet med dobbelkolon

```
Uninett:
2001:700::
FSI:
2001:700:1100::
IT-avdelingen@FSI:
2001:700:1100:3::
Tronds D531:
2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E
```


Adressedemo: Kompakt form

Uninett:

```
2001:700::

FSI:
2001:700:1100::

IT-avdelingen@FSI:
2001:700:1100:3::

Tronds D531:
2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E
```


Adressedemo: Vis prefikslengde

Uninett:

2001:700::/32

FSI:
2001:700:1100::/48

IT-avdelingen@FSI:
2001:700:1100:3::/64

Tronds D531: 2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E/128

Adressedemo: Kompakte adresser med prefikslengde

Uninett: 2001:700::/32

• FSI:

2001:700:1100::/48

IT-avdelingen@FSI:

2001:700:1100:3::/64

Tronds D531:

2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E/128

MAC-48-adresser

- MAC-48-adresser har f
 ølgende oppbygging, gitt av IEEE 802-2001:
 - CC:cc:cc:nn:nn:nn (heksadesimalt)
 - Den første halvparten er produsentnummer: CC:cc:cc
 Den andre halvparten er løpenummer: nn:nn
- Den første oktetten i produsentnummeret, CC, har en spesiell oppbygging:
 - CCCCCCug (binært)
 - Når u-bitet er satt til 0 (null), så gjelder formatet som er oppgitt her,
 altså CC:cc:cc:nn:nn
 (heksadesimalt)
 - Når u-bitet er satt til 1, så er alle C- og c-sifrene løpenummer, mens uog g-bitene beholder sine spesielle betydninger
 - Når g-bitet er 0 så angir adressa en individuell node, og når g-bitet er 1 så er adressa en multicastgruppe
 - Når g-bitet settes lik 1, så blir også u-bitet satt lik 1
 - Kombinasjonen ug = 01 er høyst uvanlig

MAC-48-adresser

- Gitt denne MAC-48-adressa: 00:21:70:73:68:6E
- CC-oktetten har verdien 00

(heksadesimalt)

På binær form er dette 00000000

(CCCCCCug)

- Vi ser at både u- og g-bitene er satt til 0
- Dette er en MAC-48-adresse som:
 - følger det vanlige mønsteret med produsent- og løpenummer
 - angir en individuell node
 - «Dell Inc» er produsenten ifølge OUI-lista hos IEEE (søk i fila etter 00-21-70)

Grunnleggende om adresser Modda IEEE EUI-64-format

- Unicast-adresser består av 2 ting:
 - Prefiks
 - Grensesnittidentifikator
- Grensesnittidentifikatorer er på 64 bit
- Grensesnittidentifikatorer kan lages automatisk fra MAC-48-adresser
- Grensesnittidentifikatorer kan også angis manuelt eller velges tilfeldig (RFC 4941)
- Angis grensesnittidentifikatoren manuelt, så angis som regel hele IPv6-adressa manuelt
- Grensesnittidentifikatorer f
 ølger IEEE EUI-64-formatet med to unntak:
 - Universal/local-bitet brukes med invertert betydning/verdi
 - Gruppebitet mister sin vanlige betydning i denne sammenhengen
 - Oktettene på midten skal være FF:FE ved automatisk konvertering fra MAC-48 til EUI-64

- Grensesnittidentifikatorer lages fra MAC-48-adresser etter oppskriften i RFC 4291:
 - Gitt denne MAC-48-adressa: 00:21:70:73:68:6E
 - Invertér universal/local-bitet: 02:21:70:73:68:6E
 - Før: 00 (heksadesimalt) → 00000000 (binært)
 - Etter: 00000010 (binært)→ 02 (heksadesimalt)
 - Sett inn FF:FE på midten: 02:21:70:FF:FE:73:68:6E
 - Ta bort overflødig kolon og nuller: 221:70FF:FE73:686E
 - Høyreskift hele stasen: ::221:70FF:FE73:686E
 - Nå er grensesnittidentifikatoren klar til å bli kombinert med ønsket prefiks
 - Prefiks annonsert av router: 2001:700:1100:3::/64
 - Fullstendig adresse: 2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E

- OBS! Arbeidsuhell!
- Det skulle egentlig ha vært FF:FF i stedet for FF:FE
 - MAC-48 → EUI-64 skal bruke FF:FF
 - EUI-48 → EUI-64 skal bruke FF:FE
- Fordi IPv6 bruker universal/local-bitet med invertert betydning/verdi, så er arbeidsuhellet akseptert
- Se RFC 4291

Manuell grensesnittidentifikator

- Manuell grensesnittidentifikator innebærer at universal/local-bitet som regel er satt til 0
- De øvrige 63 bitene kan være hva som helst, bare verdien ikke skaper adressekollisjon i samme VLAN
- Normalt setter man en lav verdi for manuelle grensesnittidentifikatorer
- For eksempel ::53 (DNS-tjener, kanskje)

Manuell grensesnittidentifikator

 Lav verdi for grensesnittidentifikatorer medfører at universal/local-bitet er satt til null:

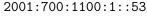
```
• ::53 (heksadesimalt)
```

```
• ::0:0:0:53 (heksadesimalt)
```

```
• ::000000<mark>0</mark>000000000:00...00:000000001010011 (binært)
```

- Uten *invertering* av universal/local-bitet, måtte vi bruke manuelle grensesnittidentifikatorer på denne måten:
- ::0200:0:0:53 (heksadesimalt)
- ::000000100000000:00...00:000000001010011 (binært)
- Se her:

```
2001:700:1100:1:0200:0:0:53 vs
```


Tilfeldig grensesnittidentifikator

- Konstant grensesnittidentifikator truer personvernet
- Eksempel med Tronds lappis:

```
    2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E
    2001:700:1D00:8:221:70FF:FE73:686E
    (IT-avdelingen@FSI)
    (public-nettet@HiG)
```

- RFC 4941 beskriver tilfeldig grensesnittidentifikator
- Generér to autokonfigurerte IPv6-adresser:
 - 4 Konstant grensesnittidentifikator (RFC 4291)
 - Tilfeldig grensesnittidentifikator (RFC 4941)
- Velg å bruke adressa med tilfeldig grensesnittidentifikator i størst mulig grad
- Aksepter også innkommende trafikk for adressa med konstant grensesnittidentifikator
- Send svarene tilbake med riktig adresse

Tilfeldig grensesnittidentifikator

- RFC 4941 angir metode for generering av tilfeldig grensesnittidentifikator:
 - Sett sammen historisk verdi fra forrige runde (eller et tilfeldig 64-bit heltall) med den konstante grensesnittidentifikatoren til et 128-bit heltall
 - 2 Beregn MD5-hash av resultatet fra trinn 1
 - Sruk de 64 mest signifikante bitene og sett det sjuende mest signifikante bitet til null (dette indikerer en lokalgitt grensesnittidentifikator)
 - Sammenlign den nye tilfeldige grensesnittidentifikatoren med lista over reserverte identifikatorer; oppdages en uakseptabel identifikator, gå til trinn 1 og bruk de 64 minst signifikante bitene fra trinn 2 som historisk verdi
 - 5 Ta i bruk den nye tilfeldige grensesnittidentifikatoren
 - **6** Lagre de 64 *minst* signifikante bitene fra trinn 2 som historisk verdi for bruk den neste gangen denne algoritmen brukes

 FAGSKOLEN

Grunnleggende om adresser Duplicate Address Detection — DAD

• Bla, bla, bla

Livsløpet til en adresse

• Bla, bla, bla

Spesialadresser

- Nulladressa: 0:0:0:0:0:0:0:0/0 eller ::/0
 - Brukes av klienter som ennå ikke vet sin egen adresse (DHCPv6)
 - Brukes av tjenester som godtar forespørsler fra alle grensesnitt (sjekk ut bind(2)-systemkallet i «Juniks»)
- Loopbackadressa: 0:0:0:0:0:0:0:1/128 eller ::1/128
 - Velkjent adresse for å snakke med tjenester i samme node
- Dokumentasjonsprefiks: 2001:db8::/32
 - Brukes for generell beskrivelse av IPv6-oppsett i lærebøker og annen generell dokumentasjon
 - Forbudt å bruke på det offentlige internettet
 - Bør blokkeres i inngående og utgående ACL-er for internettgrensesnittet til routere

Spesialadresser

- IPv4-mapped IPv6 addresses: ::FFFF: w. x. y. z
 - Hvor w.x.y.z er den opprinnelige IPv4-adressa skrevet på vanlige måte for IPv4-adresser
 - Eksempel: ::FFFF:128.39.174.1
 - Brukes i systemer som har både IPv4- og IPv6-adresser, men hvor den enkelte tjeneste bare bruker IPv6-socketer og har slått av IPV6_V60NLY med setsockopt(2) for lyttesocketen
 - Forbudt av sikkerhetshensyn i enkelte OS-er som OpenBSD, se OpenBSDs ip6(4)
 - Tjenestene må da åpne separate lyttesocketer for IPv4 og IPv6

Del V

Adressetyper

Oversikt over del 5: Adressetyper

- 16 Adressetyper
- Ink-local-adresser
- Site-local-adresser
- Offentlige unicast-adresser
- 20 Unike, lokale, aggregerbare adresser
- 21 Anycast-adresser
- Multicast-adresser

7. november 2013

- Det finnes flere adressetyper med forskjellige bruksområder:
 - Unicast-adresser:
 - Link-local-adresser
 - Site-local-adresser
 - Offentlige unicast-adresser
 - Unike, lokale, aggregerbare adresser
 - Anycast-adresser
 - Multicast-adresser
- Merk at broadcast er avskaffa og er i stor grad erstatta med link-local-multicast

Link-local-adresser

- Definert: RFC 4291
- Bruksområde:
 - Lokal kommunikasjon internt i VLAN-et
 - Sentral for autokonfigurasjon
 - Blir ikke videresendt av routere til andre VLAN eller til internett
 - Kan brukes i ad-hoc-nett
- Prefiks: FE80::/10
- De neste 54 bitene skal settes til null
- De siste 64 bitene er grensesnittidentifikator i modda EUI-64-format
- Eksempel: FE80::221:70FF:FE73:686E

Site-local-adresser

- Definert: RFC 3513
- Bruksområde: private adresser på lik linje med RFC 1918
- Prefiks: FEC0::/10
- De neste 54 bitene brukes til subnet-ID
- De siste 64 bitene er grensesnittidentifikator i modda EUI-64-format
- Eksempel: FEC0::DEAD:BEEF:1337
- Ikke bruk site-local-adresser (RFC 3879)
- Site-local-adresser er erstatta med ULA (RFC 4193)

Offentlige unicast-adresser

- Definert: RFC 4291 og RFC 3587
- Bruksområde: ende-til-ende-kommunikasjon på det offentlige internett
- Prefiks: 2000::/3
- De neste bitene allokeres hierarkisk, minimum i 4-bitblokker, men gjerne i 8- eller 16-bitblokker
- De siste 64 bitene er grensesnittidentifikator i modda EUI-64-format
- Det er vanlig at kundene blir tildelt /48- eller /56-bits prefiks av ISP-ene:
 - \bullet /48-bits prefiks gir 64 48 = 16 subnetbit \rightarrow $2^{16} = 65536$ subnett
 - /56-bits prefiks gir 64-56=8 subnetbit $\rightarrow 2^8=256$ subnett
- Eksempel: 2001:700:1100:1::1/128

Unike, lokale, aggregerbare adresser

- Definert: RFC 4193
- Bruksområde: ende-til-ende-kommunikasjon internt i nettverket
- Veldig praktisk å ha faste, interne adresser uavhengig av offentlig prefiks tildelt av ISP
- Prefiks: FC00::/7
- Det åttende mest signifikante bitet skal settes til 1 inntil videre
- Det reelle prefikset er dermed FD00::/8
- Prefikset FC00::/8 er reservert inntil videre

Unike, lokale, aggregerbare adresser

- Reelt prefiks: FD00::/8
- De neste 40 bitene genereres tilfeldig, gjerne som beskrevet i RFC 4193
- De neste 16 bitene brukes til subnett-ID
- De siste 64 bitene er grensesnittidentifikator i modda EUI-64-format
- Eksempel: FD5C:14CF:C300:31::1/128

Unike, lokale, aggregerbare adresser

- SixXS tilbyr bl.a.:
 - Generering av ULA-prefiks: http://www.sixxs.net/tools/grh/ula/
 - Registrering av ULA-prefiks: http://www.sixxs.net/tools/grh/ula/list/
- Geoff Huston, seniorforsker ved APNIC, har oppdaget ULA-adresser i fri dressur ute på internett:
 - Tydeligvis klarer ikke folk å lese RFC-ene og holde seg til de fastsatte reglene
 - http://www.sixxs.net/archive/docs/IEPG2013_ULA_in_the_wild.pdf

Unike, lokale, aggregerbare adresser

- Her er algoritmen fra RFC 4193 for å generere de 40 tilfeldige bitene:
 - Uttrykk nåværende øyeblikk som et 64-bit heltall i NTP-format (RFC 5905)
 - 2 Bruk en EUI-64-identifikator fra systemet som kjører denne algoritmen
 - Mangler du en EUI-64-identifikator, så kan du lage en fra en 48-bit MAC-adresse som angitt i RFC 4291
 - Kan du ikke lage en EUI-64-identifikator, så bruk en annen unik verdi som serienummeret til systemet
 - 3 Sett sammen de to 64-bit heltallene til et 128-bit heltall
 - Beregn en SHA-1-hash som beskrevet i RFC 3174. Resultatet er et heltall på 160 bit
 - Sruk de 40 minst signifikante bitene som global identifikator

Anycast-adresser

- Definert: RFC 4291
- Bruksområde: felles adresse for distribuerte tjenester, routerne bestemmer hvilken server som er nærmest og sender trafikken dit
- Prefiks: ingen, allokeres fra dine egne unicast-adresser og markeres som en anycast-adresse hos routerne og serverne
- Alle IPv6-adresser hvor alle bit i grensesnittidentifikatoren satt til null, er reservert som «Subnet-Router anycast address»
- Denne anycast-adressa brukes når man vil kontakte én av potensielt flere routere i subnettet der du er
- Eksempel: 2001:700:1100:1::/128 anycast
- Se også RFC 2526

Multicast-adresser

- Definert: RFC 4291
- Bruksområde: én-til-mange-kommunikasjon
- Prefiks: FF::/8
- ullet Flagg f og rekkevidde r er innebygget i adressa: FFfr::/16
- Eksempel: FF0E::101/128 (global multicast-adresse for NTP)

Multicast-adresser

Flaggene heter ORPT

- (null, err, pe, te)
- Flagget T angir med 0 at adressa er velkjent (definert av IANA), og med 1 at adressa er midlertidig (lokalt definert)
- Flagget P angir med 1 at adressa inneholder et unicast-prefiks og skal følge reglene i RFC 3306
- Flagget R angir med 1 at adressa også inneholder et møtepunkt («rendezvous point») og skal følge reglene i RFC 3956
- Flaggene P og R gjør det enkelt å lage egne multicast-adresser for internt bruk i organisasjonen
- Bruk av flaggene R, P og T gjennomgås i detalj i foredraget for de viderekomne

Multicast-adresser

- Følgende rekkevidder er definert i RFC 4921:
- 0: reservert
- 1: interface-local
- 2: link-local
- 3: reservert
- 4: admin-local
- 5: site-local
- 6: ikke definert
- 7: ikke definert

- 8: organization-local
- 9: ikke definert
- A: ikke definert, brukt av Uninett til å begrense trafikken innenfor «Uninettet»
- B: ikke definert
- C: ikke definert
- D: ikke definert
- E: global
- F: reservert

Del VI

DNS

Oversikt over del 6: DNS I

23 AAAA og PTR

DNS

AAAA og PTR

- Navn-til-IPv6-adresser bruker AAAA-poster
 - Eksempel:

```
$ORIGIN fig.ol.no.
svabu IN AAAA 2001:700:1100:1::4
```

- IPv6-adresser-til-navn bruker PTR-poster plassert i ip6.arpa.
 - Eksempel:

Se RFC 3596

- A6-poster var foreslått som erstatning for AAAA-poster av RFC 2874, men er endret til eksperimentell av RFC 3363
- RFC 3364 diskuterer fordeler og ulemper med AAAA og A6
- En A6-post består av 2–3 ting:
 - Prefikslengde fra og med 0 til og med 128
 - Utdrag av IPv6-adressa
 - Navn som henviser til resten av adressa
- Settes prefikslengda til:
 - 0, så er det ikke lov å oppgi noen henvisning, fordi dette navnet er det øverste eller det eneste nivået i en kjede
 - 128, så er det ikke lov å oppgi noen IPv6-adresse, fordi man henviser til et helt annet navn, tydeligvis et overflødig alternativ til CNAME
- Avsnittene 3.1.1 og 3.1.3 i RFC 2874 er ikke enige med seg selv når prefikslengda settes til 128

```
    Et tenkt eksempel med A6:
```

```
• $ORIGIN ip6.uninett.no.
uninett IN A6 0 2001:700::
fig IN A6 32 0:0:1100:: uninett

$ORIGIN fig.ol.no.
ext-servere.ip6 IN A6 48 0:0:0:1:: fig.ip6.uninett.no.
svabu IN A6 64 ::4 ext-servere.ip6
```

• Vi vil vite IPv6-adressa for svabu.fig.ol.no. og vi vil bruke A6-poster for å finne svaret

- Et tenkt eksempel med A6:
- \$ORIGIN fig.ol.no.
 svabu IN A6 64 ::4 ext-servere.ip6
- Forklaring:
 - svabu.fig.ol.no. mangler de 64 mest signifikante bitene og henviser til ext-servere.ip6.fig.ol.no.

- Et tenkt eksempel med A6:
- \$ORIGIN fig.ol.no. svabu IN A6 64 ::4 ext-servere.ip6 ext-servere.ip6 IN A6 48 0:0:0:1:: fig.ip6.uninett.no.
- Forklaring:
 - ext-servere.ip6.fig.ol.no. mangler de 48 mest signifikante bitene og henviser til fig.ip6.uninett.no.

- Et tenkt eksempel med A6:
- \$ORIGIN fig.ol.no.

```
svabu IN A6 64 ::4 ext-servere.ip6 ext-servere.ip6 IN A6 48 0:0:0:1:: fig.ip6.uninett.no.
```

```
$ORIGIN ip6.uninett.no.
fig IN A6 32 0:0:1100:: uninett
```

- Forklaring:
 - fig.ip6.uninett.no. mangler de 32 mest signifikante bitene og henviser til uninett.ip6.uninett.no.

- Et tenkt eksempel med A6:
- \$ORIGIN fig.ol.no.

```
$ORIGIN ip6.uninett.no.

fig IN A6 32 0:0:1100:: uninett
uninett IN A6 0 2001:700::
```

- Forklaring:
 - Kjeden slutter med uninett.ip6.uninett.no. og her angis de 32 mest signifikante bitene


```
• Et tenkt eksempel med A6:
```

```
$ORIGIN fig.ol.no.
                  IN A6 64 ::4 ext-servere.ip6
 svabu
 ext-servere.ip6 IN A6 48 0:0:0:1:: fig.ip6.uninett.no.
 $ORIGIN ip6.uninett.no.
 fig
          IN A6 32 0:0:1100:: uninett
 uninett IN A6 0 2001:700::
• Vi får bygd opp følgende adressekjede:
```

```
• : 4
                                             svabu.fig.ol.no.
• 0:0:0:1::
                                  ext-servere.ip6.fig.ol.no.
• 0:0:1100::
                                          fig.ip6.uninett.no.
• 2001:700::
                                     uninett.ip6.uninett.no.
```

Bitvis-OR gir den sammensatte adressa 2001:700:1100:1::4

Del VII

ICMPv6

Oversikt over del 7: ICMPv6 I

- 25 ICMPv6
- 26 Multicast Listener Discovery
- 27 Neighbor Discovery
- Router Renumbering
- 29 Inverse Neighbor Discovery
- 30 Version 2 Multicast Listener Report
- **Mobile IPv6**
- 32 SEcure Neighbor Discovery (SEND)
- 33 Multicast Router Discovery
- 34 FMIPv6
- 35 RPL Control Message
- 36 ILNPv6 Locator Update Message
- 37 Duplicate Address

7. november 2013

- Feilrapportering- og feilsøkingstjeneste for IPv6
- Definert: RFC 4443 og RFC 4844
- ICMPv6-meldinger inneholder to tall som forteller noe om budskapets mening og innhold:
 - Type: hovednummer
 - Code: undernummer, settes til 0 når det ikke er definert noen undernummer
- I tillegg er det felter for sjekksum og andre opplysninger som er unike for hver type (og undertype) av meldingene

- Feilmeldinger:
 - 1: Destination Unreachable
 - 2: Packet Too Big
 - 3: Time Exceeded
 - 4: Parameter Problem
 - 100: Private eksperimenter
 - 101: Private eksperimenter
 - 127: Reservert for utvidelse av feilmeldingene
- Informative meldinger:
 - 128: Echo request
 - 129: Echo reply
 - 200: Private eksperimenter
 - 201: Private eksperimenter
 - 255: Reservert for utvidelse av informative meldinger

FAGSKOLEN IN N L A N D E T

(ping)

(pong)

Multicast Listener Discovery

- Definert: RFC 2710
- Angir tre nye ICMPv6-meldinger:
 - 130: Multicast Listener Query
 - 131: Multicast Listener Report
 - 132: Multicast Listener Done

Neighbor Discovery

- Definert: RFC 4861
- Angir fem nye ICMPv6-meldinger:
 - 133: Router Solicitation
 - 134: Router Advertisement
 - 135: Neighbor Solicitation
 - 136: Neighbor Advertisement
 - 137: Redirect
- Sentral ved autokonfigurering av adresser
- Brukes for å bekrefte at nodene er oppegående og bestemme lag-2-adressene til mottakere
- Neighbor Discovery gjennomgås i detalj i foredraget for de viderekomne

Router Renumbering

- Definert: http://www.iana.org/assignments/ icmpv6-parameters/icmpv6-parameters.xhtml som oppgir Matt Crawford som referanse
- Angir én ny ICMPv6-melding:
 - 138: Router Renumbering
- http://www.iana.org/assignments/icmpv6-parameters/ icmpv6-parameters.xhtml angir følgende undertyper:
 - 0: Router Renumbering Command
 - 1: Router Renumbering Result
 - 255: Sequence Number Reset
- Jeg har hittil ikke klart å finne ut noe mer om denne ICMPv6-meldinga

Inverse Neighbor Discovery

- Definert: RFC 3122
- Angir to nye ICMPv6-meldinger:
 - 141: Inverse Neighbor Discovery Solicitation
 - 142: Inverse Neighbor Discovery Advertisement
- Gjør det mulig for én node å lære IPv6-adressen(e) til en annen node i samme VLAN, når man bare vet lag-2-adressa til den andre noden

Version 2 Multicast Listener Report

- Definert: RFC 3810
- Angir én ny ICMPv6-melding:
 - 143: Version 2 Multicast Listener Report

Mobile IPv6

- Definert: RFC 6275
- Angir fire nye ICMPv6-meldinger:
 - 144: Home Agent Address Discovery Request
 - 145: Home Agent Address Discovery Reply
 - 146: Mobile Prefix Solicitation
 - 147: Mobile Prefix Advertisement

SEcure Neighbor Discovery (SEND)

- Definert: RFC 3971
- Angir to nye ICMPv6-meldinger:
 - 148: Certification Path Solicitation
 - 149: Certification Path Advertisement

Multicast Router Discovery

- Definert: RFC 4286
- Angir tre nye ICMPv6-meldinger:
 - 151: Multicast Router Advertisement
 - 152: Multicast Router Solicitation
 - 153: Multicast Router Termination

FMIPv6

• Definert: RFC 5568

• Angir én ny ICMPv6-melding:

• 154: FMIPv6

RPL Control Message

- Definert: RFC 6550
- Angir én ny ICMPv6-melding:
 - 155: RPL Control Message

ILNPv6 Locator Update Message

• Definert: RFC 6743

• Angir én ny ICMPv6-melding:

• 156: ILNPv6 Locator Update Message

Duplicate Address

- Definert: RFC 6775
- Angir to nye ICMPv6-meldinger:
 - 157: Duplicate Address Request
 - 158: Duplicate Address Confirmation

Del VIII

Neighbor Discovery

Oversikt over del 8: Neighbor Discovery I

- **38** Router Solicitation
- 39 Router Advertisement
- 40 Neighbor Solicitation
- 41 Neighbor Solicitation
- 42 Redirect

Neighbor Discovery

- Definert: RFC 4861
- Angir fem nye ICMPv6-meldinger:
 - 133: Router Solicitation
 - 134: Router Advertisement
 - 135: Neighbor Solicitation
 - 136: Neighbor Advertisement
 - 137: Redirect
- Sentral ved autokonfigurering av adresser
- Brukes for å bekrefte at nodene er oppegående og bestemme lag-2-adressene til mottakere

Neighbor Discovery

Router Solititation

• Bla, bla, bla

Neighbor Discovery

Router Advertisement

Neighbor Discovery

Neighbor Solititation

Neighbor Discovery

Neighbor Solititation

Neighbor Discovery Redirect

Del IX

DHCPv6

Oversikt over del 9: DHCPv6 I

43 DHCPv6

44 Meldinger

45 DHCP Unique Identifier

- DHCPv6 er definert i RFC 3315 med oppdateringer fra RFC 4361,
 RFC 5494, RFC 6221, RFC 6422 og RFC 6644
- Kommunikasjonen foregår først med multicast og UDP, senere unicast og UDP
- Klientene bruker port 546 og serverne/relay bruker 547
- Klientene bruker sin egen link-local-adresse som avsender og multicast-adressa FF02::1:2 som mottaker
- Serverne svarer med sin link-local-adresser som avsender og klientens link-local-adresse som mottaker

DHCPv6 I

Meldinger

- Solicit
 - Fra klient til server/relay
- Advertise
 - Fra server/relay til klient
- Request
 - Fra klient til spesifikk server
- Confirm
 - Fra server/relay til klient
- Renew
 - Fra klient til server/relay
- Rebind
 - Fra klient til server/relay

DHCPv6 II

Meldinger

- Reply
 - Fra server til klient
- Release
 - Fra klient til server/relay
- Decline
 - Fra klient til server/relay
- Reconfigure
 - Fra server til klient
- Information-request
 - Fra klient til server/relay
- Relay-forward
 - Fra relay til relay/server

DHCPv6 III

Meldinger

- Relay-reply
 - Fra server/relay til relay

- Klientene identifiseres med DHCP Unique Identifier, DUID, som har variabel lengde og format
- Klientene kan ha flere nettverksgrensesnitt
- Hvert grensesnitt har i tillegg sin Identity Association Identifier, IAID, lengde 32 bit
- Klientene oppgir aktuell DUID og IAID i forespørslene
- DHCPv6-serverne har, og oppgir, sine egne DUID og IAID i svarene

- DUID finnes i tre varianter:
 - Type 1: Linklagsadresse med tidspunkt for generering, DUID-LLT
 - Type 2: Unik identifikator basert på Enterprise-nummer utdelt av IANA
 - Type 3: Linklagsadresse, DUID-LL

- Type 1 kan se slik ut:
 - 00 01 00 01 13 10 43 9B 00 26 18 F2 72 40
 - 00 01 angir at dette er DUID type 1.
 - 00 01 angir at det kommer en MAC-48-adresse til slutt
 - 13 10 43 9B angir klokkeslettet målt i sekunder siden 1. januar 2000 UTC
 - I dette tilfellet: 0x1310439B s, 319832987 s, 10.1351038909 år etter
 1. januar 2000 UTC, altså 18. februar 2010, kl. 18:29:47 UTC
 - 00 26 18 F2 72 40 er MAC-48-adressa for systemet som dette eksempelet er hentet fra
- Type 3 kan se slik ut:
 - 00 03 00 01 00 26 18 F2 72 40
 - 00 03 angir at dette er DUID type 3.
 - 00 01 angir at det kommer en MAC-48-adresse til slutt
 - 00 26 18 F2 72 40 er MAC-48-adressa for systemet som dette eksempelet er hentet fra

- Type 1 er vanlig i Windows, og lagres i Dhcpv6DUID i HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\services\ TCPIP6\Parameters
- Type 3 er enklere og mer forutsigbart, og det beste valget for statisk tildeling av IPv6-adresse med tanke på reinstallasjon av OS
- Jeg har ikke funnet noen måte å tvinge en bestemt DUID-type i Windows, annet enn å sette Dhcpv6DUID manuelt eller gjennom skript, og naturlig nok restarte Windows etterpå
- Dibbler og Unix-systemer er tradisjonelt langt snillere, og lar oss angi i konfigurasjonen de gangene vi ønsker DUID-LL istedet for DUID-LLT

Del X

Avansert multicast

Oversikt over del 10: Avansert multicast I

46 Multicastflaggene

47 Når T er satt til 1

48 Når PT er satt til 11

49 Når RPT er satt til 111

Multicastflaggene

Når T er satt til 1

Når PT er satt til 11

Når RPT er satt til 111

Del XI

Konfigurasjon av IPv6

Oversikt over del 11: Konfigurasjon av IPv6 I

60 OS-konfig

51 Tunneloppsett

Konfigurasjon av IPv6 OS-konfig

- De fleste moderne operativsystemer har IPv6-støtte
- Windows 2000 har en eksperimentell IPv6-protokoll, men mangler DNS-oppslag for AAAA
- IPv6 må installeres manuelt i Windows XP/2003, men DNS-oppslag sendes over IPv4(!)
- IPv6 er påskrudd i Windows Vista/2008 og nyere versjoner
- Autokonfig med tilfeldig grensesnittidentifikator er mest vanlig

Konfigurasjon av IPv6 Tunneloppsett

Del XII

Noen RFC-er om IPv6

Oversikt over del 12: Noen RFC-er om IPv6 I

Noen RFC-er om IPv6

- IPv6-spesifikasjon: RFC 2460, RFC 5095, RFC 5722, RFC 5871, RFC 6437, RFC 6564, RFC 6935 og RFC 6946
- ICMPv6: RFC 4443 og RFC 4884
- Neighbor Discovery: RFC 4861, RFC 5942 og RFC 6980
- Krav til IPv6-noder: RFC 6434
- Path MTU: RFC 1981
- DHCPv6: RFC 3315, RFC 4361, RFC 5494, RFC 6221, RFC 6422 og RFC 6644
- Overføring av IPv6-pakker over Ethernet: RFC 2464 og RFC 6085
- Adressearkitektur: RFC 4291, RFC 5952 og RFC 6052
- Unicastadresser: RFC 3587
- ULA: RFC 4193

Noen RFC-er om IPv6

- Autokonfigurering av adresser: RFC 4862
- Tilfeldig grensesnittidentifikator: RFC 4941
- Prefiks-baserte multicastadresser: RFC 3306, RFC 3956 og RFC 4489
- IPsec: RFC 4301, RFC 4302, RFC 4303, RFC 4304, RFC 4307, RFC 4308, RFC 4309, RFC 4312, RFC 4835 og RFC 5996
- For programmerere av nettverksprogrammer: RFC 4038

